HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

אלו נאמרין פרק שביעי סוטה

[1]ויקרא בו לפני הרחוב אשר לפני שער המים אמר רב חסדא בעזרת נשים: וקורא אחרי מות ואך בעשור: ורמינהי [ז]אמדלגין בנביא ואין מדלגין בתורה אמר אביי לא קשיא כאן בכדי שיפסוק התורגמן כאן בכדי שלא יפסוק התורגמן והא עלה קתני מדלגין בנביא ואין מדלגין בתורה ועד כמה מדלגין [2]עד כדי שלא יפסוק התורגמן מכלל דבתורה כלל כלל לא אלא אמר אביי לא קשיא [3]כאן בענין אחד כאן בשני עניינין והתניא מדלגין בתורה בענין אחד ובנביא בשני עניינין וכאן וכאן בכדי שלא יפסוק התורגמן [ד]ואין מדלגין מנביא לנביא [ה]ובנביא של שנים עשר מדלגין [ו]ובלבד שלא ידלג מסוף הספר לתחילתו: [ח]וגולל את התורה ומניחה בחיקו כו': וכל כך למה שלא להוציא לעז על ס"ת: ובעשור שבחומש הפקודים קורא על פה: [ט]וליכרכיה לספר וליקרי א"ר הונא בר יהודה א"ר ששת [י]לפי שאין גוללין ס"ת בצבור וליתי ס"ת אחרינא וליקרי רב הונא בר יהודה אמר [ח]משום פגמו של ראשון ר"ש בן לקיש אמר [ט]לפי [י]שאין מברכין ברכה שאינה צריכה ומי חיישינן לפגמא [כ]והאמר רבי יצחק נפחא [ר"ח טבת שחל להיות בשבת מביא שלש תורות וקורא אחת מעניינו של יום ואחת של ר"ח ואחת בשל חנוכה [כ]תלתא גברי בתלתא סיפרי ליכא פגמא [ל]חד גברא בתרי סיפרי איכא פגמא: ומברך עליה שמנה ברכות כו': [מ]ת"ר [נ][מברכין] [ס]על התורה כדרך שמברכין בבהכ"נ ועל העבודה ועל ההודאה ועל מחילת עון כתיקנן על המקדש בפני עצמו ועל הכהנים בפני עצמן על ישראל בפני עצמן ועל ירושלים בפני עצמה: והשאר תפלה: [ס]ת"ר השאר [נ]תפלה תחנה רנה ובקשה שעמך ישראל צריכין ליוושע וחותם בשומע תפלה מכאן ואילך כל אחד ואחד מביא ספר תורה מתוך ביתו וקורא בו וכל כך למה כדי להראות חזותו לרבים: **מתני'** פרשת המלך כיצד [פ]מוצאי יו"ט הראשון של חג בשמיני במוצאי שביעית [ע]עושין לו בימה של עץ בעזרה והוא יושב עליה שנאמר [2]מקץ שבע שנים במועד וגו' חזן הכנסת נוטל ס"ת ונותנה לראש הכנסת וראש הכנסת נותנה לסגן והסגן נותנה לכהן גדול וכ"ג נותנה למלך והמלך עומד ומקבל וקורא יושב אגריפס המלך עמד וקבל וקרא עומד [פ]ושבחוהו חכמים וכשהגיע [3]ללא תוכל לתת עליך איש נכרי זלגו עיניו דמעות אמרו לו אל תתירא אגריפס אחינו אתה אחינו אתה וקורא מתחילת [4]אלה הדברים עד [5]שמע ושמע [6]והיה אם שמוע [7]עשר תעשר [8]כי תכלה לעשר [9]ופרשת המלך [10]וברכות וקללות עד שגומר כל הפרשה ברכות שכהן גדול מברך אותן המלך מברך אותן אלא שנותן של רגלים תחת מחילת העון: **גמ'** בשמיני סלקא דעתך אימא בשמינית וכל הני למה לי צריכי דאי כתב רחמנא מקץ הוה אמינא נימנו מהשתא ואע"ג דלא מתרמי בשמיטה כתב רחמנא שמיטה ואי כתב רחמנא שמיטה ה"א בסוף שמיטה כתב רחמנא במועד ואי כתב במועד ה"א מריש שתא כתב רחמנא בחג הסוכות ואי כתב רחמנא בחג הסוכות הוה אמינא אפי' יו"ט אחרון כתב רחמנא [11]בבוא כל ישראל

מאתחלתא

כתב רחמנא בחג הסוכות. תימה השתא דכתיב בחג הסוכות במועד למה לי ועוד לא ליכתוב אלא מקץ שבע שנים שנת השמיטה בבא כל ישראל לירות ואמא ידענא דלאו היינו מר"ה דלא אינם באים לירות וי"ל אם כן הוה אמינא בחג המצות להכי אינטריך בחג הסוכות מיהו במועד לא הוה ליך וגרמה דלהכי אינטריך משום דבבא כל ישראל לירות משמע מאתחלתא דמועד ביום ראשון קמ"ל במועד דמשמע בתוך המועד ואהני בבא כל ישראל דמשמע מאתחלתא דמועד לא ביום ב' או ביום ג' אלא במוצאי יו"ט הראשון אבל פי' רש"י תמוה דפי' דמהאי טעמא ביום טוב ראשון לא דתיקון בימה אינה דומה יו"ט כיון דגזירת הכתוב לקרות מאתחלתא דמועד יקראו בלא בימה מנלן דבימה מעכבת להכי מסתבר כדפי' וגרמה דהיו בונין הבימה מע"ט בנין של פרקים ובחולו של מועד לא היו עושין סוס בנין אלא מקימין אותה ומחברין הפרקים יחד ואם לא בנו אותה מערב יו"ט גרמה דבניינה לא היה דומה אפילו חולו של מועד:

מצוה

עא א מיי' פי"ב מה"ג תפלה הלכה ח יג סמג עשין יט טוש"ע ס"א סימן קמד סעיף א:
עב ב מיי' שם הל' יג [טוש"ע שם]:
עג ג ד ה ו מיי' וסמג שם טוש"ע שם:
עד ז מיי' שם הל"ג ופ"ג מהל' עבודת יום"כ הלכה י סמג שם טוש"ע ס"א שם סעיף ג:
עה ח מיי' פ"ג מהל' עבודת יום"כ שם:
ט [מיי' פ"א מהל' ברכות הל' טו טוש"ע א"ח סי' רטו סעי' ד]:
עו י מיי' פי"ג מה"ג תפלה הלכה כד סמג עשין יט טוש"ע א"ח סימן תרפד סעיף ג:
עז כ מיי' שם פי"ג הל' כג סמג שם טור ש"ע א"ח סימן קמד סעיף ד:
עח ל מיי' שם ופ"ג מהל' עבודת יום"כ הלכה י סמג וטוש"ע שם:
עט מ נ מיי' פ"ג מהל' עבודת יום"כ הל' יא סמג עשין רט:
פ ס מיי' פ"ג מהלכות חגיגה הלכה ג סמג עשין רל:
פא ע מיי' שם הל' ד:
פב פ מיי' שם הל' ג:

מוסף רש"י

מדלגין בנביא. מפרשה לפרשה, ואין מדלגין בתורה. שהשומע את הקופץ ממקום למקום אין לבו מיושב לשמוע (מגילה כד.) כאן בכדי שיפסוק המתורגמן. הא דקתני אין מדלגין בפרשה שהמוקה מזה, שקורה דגולל ספר תורה עד מקום הדילוג יפסיק התורגמן המתרגם פסוק שקרא הקורא ומגלה לצבור ומגיבן ומגפין אין זה כבוד לצבור, אבל אך בעשור שמוכה היא לאחרי מות ויכול לגגלו שם קודם שיפסוק התורגמן (יומא סט: וכעי"ז מגילה כד.). כאן בענין אחד. כגון הכא שאמי הפרשיות מדברות בענין יום"כ מדלגינן ובכדי שלא יפסיק המורגמן, והא דקתני דאפילו בכדי שלא יפסיק נמי לא ידלג בשני עניינים, לפי שדברי תורה היא אזהרות ועונשין ומצות ולריך שיכנסו בלב השומעין ובשאלדם יולא משיטה לשיטה אחת אינו נוח להתבונן (יומא שם וכעי"ז מגילה שם). ואין מדלגין מנביא לנביא. שיש כאן עיכוב יותר מדאי (מגילה שם). וכל כך למה. למה לריך לומר יותר ממה שקריתי לפניכם כתוב כאן (יומא שם). שלא להוציא לעז על ס"ת. כשרואין אותו קורא פרשה אלישית על פה, יהו סבורים שספר תורה חסר אותה פרשה (שם). לפי שאין גוללין ספר תורה בצבור. מפני כבוד לצבור, שיהו מלפין ודוממין לכך (שם לגירסת הגמ' שם). וליתי ס"ת אחרינא. שיהא נגלל לפרשה אלישית (שם). משום פגמו של ראשון. שלא יאמרו חסר הוא (שם). ברכה שאינה

תורה אור השלם

1. וַיִּקְרָא בוֹ לִפְנֵי הָרְחוֹב אֲשֶׁר לִפְנֵי שַׁעַר הַמָּיִם מִן הָאוֹר עַד מַחֲצִית הַיּוֹם נֶגֶד הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים וְהַמֵּבִינִים וְאָזְנֵי כָל הָעָם אֶל סֵפֶר הַתּוֹרָה:
נחמיה ח ג
2. וַיְצַו מֹשֶׁה אוֹתָם לֵאמֹר מִקֵּץ שֶׁבַע שָׁנִים בְּמֹעֵד שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה בְּחַג הַסֻּכּוֹת:
דברים לא י
3. שׁוֹם תָּשִׂים עָלֶיךָ מֶלֶךְ אֲשֶׁר יִבְחַר יְיָ אֱלֹהֶיךָ בּוֹ מִקֶּרֶב אַחֶיךָ תָּשִׂים עָלֶיךָ מֶלֶךְ לֹא תוּכַל לָתֶת עָלֶיךָ אִישׁ נָכְרִי אֲשֶׁר לֹא אָחִיךָ הוּא:
דברים יז טו
4. דברים א-ו ג
5. דברים ו ד-ט
6. דברים יא יג-כא
7. דברים יד כג-כז
8. דברים כו יב-טו
9. דברים יז יד-כ
10. דברים כח
11. בְּבוֹא כָל יִשְׂרָאֵל לֵרָאוֹת אֶת פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר תִּקְרָא אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת נֶגֶד כָּל יִשְׂרָאֵל בְּאָזְנֵיהֶם:
דברים לא יא

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה של רגליס וכו' תחת ברכת ממילא כל"ל ומיכא של נמחק:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה אחינו אתה שאמו מישראל. עי' ב"ק דף פח ע"א ועי' מהרש"א בח"א ריש ב"ב:

לעזי רש"י

אלמבר"א [אלמינבר"א]. בימה.

ויקרא בו'. בספר עזרא כתיב. קתני מיהא לרבנן בעזרה היו קורא"ס: **מתני' בכדי שלא יפסוק התורגמן הוא.** שפרשת שור או כשב[ב] קרובה לפרשת אחרי מות[ג] ולא גמר התורגמן לתרגם על שזה רואה אך בעשור ומתחיל כשמפסיק זה: **ועד כמה מדלגין. בענין אחד.** מדלגין בתורה כגון מתני' דתרוייהו בעניינא דיה"כ ניהו הילכך מדלגין בכדי שלא יפסוק ובריתא דקתני דאפי' בכדי שלא יפסוק תורגמן אין מדלגין בשני עניינין שזה בענין יום הכפורים וזה בנו את אהרן או בפרשה אחרת שאין הלב שהוא נמשך אחר ענין אחד ממהר לגאת ממנו לשמוע ולהבין דברי ענין אחר הלכך תורה שהמצות תלויות בה ומשמיענין אותה לצבור ופסוק אחד שלא יבין בו הוא שוכחו ועובר עליו ואינו מקיימו ונלאה חורבה על כך לכן אין מדלגין מענין לענין ואפילו אין התורגמן מפסיק אבל בנביא שפיר דמי: **והתניא.** ביאותא: **ובנביא בשני עניינין.** וכל שכן בענין אחד: **ובנביא של שנים עשר מדלגין.** מנבואה לחברתה דכוליה חד ספרא הוא: **מסוף הספר לתחילתו.** למפרע: **וכל כך למה.** לו לומר להם: **שלא להוציא לעז.** שלא יאמרו פרשה שהוא קורא על פה אינה כתובה בו וספר משובש הוא: **משום פגמו.** של ספר תורה ראשון שלא יאמרו מגאה בו פסול: **בעניינו של יום.** פרשה של אותה שבת לפי סדר פרשיות התורה: **פ"ר השאר תפלה.** זו היא שיש ברכה אחת ובו תפלה תחנה רנה ובקשה שעמך כו': **מלאן ואילך.** לאחר שגמר כהן גדול לקרוא פרשה בברכותיה כל אחד מן הצבור מביא ספר תורה מביתו לעזרה דקסבר [ה] אין עירוב והולאה ליום הכפורים אי נמי [ו] ירושלים לתותיה נעולות בלילה ומערבין את כולה: **להראות חזותו.** של ס"ת ונויו דאמר מר (זיר דף ב:) זה אלי ואנוהו[ח] התגאה לפניו במצות בס"ת נאה בלילית נאה: **מתני' בשמיני.** בגמרא פריך בשמיני ס"ד הא אמרת במוצאי יו"ט הראשון ומשנינן אימא בשמינית במוצאי שביעית בסוכות שבתחילת שנה שמינית: **בימה.** אלמבר"א: **שנאמר מקץ שבע שנים.** בסוף שבע שנים ואותה קרייה על יד מלך היא כדתניא בספרי בפרשת המלך[ט] את משנה התורה הזאת אין קורין ביום הקהל אלא במשנה תורה: **וקורא יושב.** וקורא בישיבה: **אגריפס המלך.** מלך ישראל היה מזרעו של הורדוס והוא שנחרב בהמ"ק בימיו: **זגו עייניו דמעות.** שהמקרא הזה פוסלו מן המלכות: **אחינו אתה.** [י] שאמו מישראל: **וקורא מתחילת אלה הדברים עד שמע.** שבותחתן: **ושמע והיה אם שמוע.** ע"י דילוג ומשם מדלג לעשר תעשר ומשם מדלג בתוכו לעשר וברכות וקללות ומשם חוזר למפרע וקורא אשימה עלי מלך[יא]. שמע קבלת מלכות שמים והיה אם שמוע קבלת מצות כדאמר בפ' שני דברכות (דף יב.) וכן ברכות וקללות קבלת בריתות של תורה ומשמיע לרבים עשר תעשר כי תכלה לעשר מפני שהוא זמן אסיף ומתנות עניים והפרשת תרומות ומעשרות ואע"פ שפרשת המלך מפסקת בין עשר לכי תכלה קורא את אלה יחד שלא להפסיק במעשרות ואמ"כ קורא פרשת המלך ואי משום דיש כאן דילוג בתורה[יב] כדכי[יג] (שלא) יפסיק התורגמן אין למלך תורגמן ואין מתרגמין אחריו[יד]: **ברכות של"ג מברך.** ביוה"כ אחר מקרא פרשה כדאמרן (יומא פח: [ולעיל מ:]) מברך עליה שמונה ברכות: **המלך מברך.** אחר קריאתו: **של רגלים.** מקדש ישראל והזמנים מברך תחת[יד] ברכות של מחילת העון שביו"כ: **גמ' לריכי.** כל הסימנין הללו מקץ שנת השמיטה וחג הסוכות ובמועד: **נימנוהו מהשתא.** משנת ארבעים והלאה שבערבות מואב נאמרה פרשה זו ואע"ג דלא מתרמי בשמיטה שלא מנו שמיטין עד לאחר שבע שביבשו ושבע שחילקו כדאמרי' (בקידושין) (דף מ:) [ערכין] (דף יב:): **בסוף שמיטה.** קודם ר"ה של שמינית דהא מקץ שבע בסוף שנה משמע: **מריש שתא.** שכולן נקראו מועד כדכתיב (ויקרא כג) אלה מועדי ה' וקחשיב נמי ר"ה:

מאתחלתא

צריכה. שיהא לריך לחזור ולברך (שם). כתיקנן. כמו שאנו אומרין אותן בתפלה (שם). השאר תפלה. הסנייה במשנה, כך היא תחנה רנה ובקשה כו' (שם). להראות חזותו לרבים. להראות נויו של ספר תורה ותפארת בעליה שטרח להתאמות במצות, שנאמר זה אלי ואנוהו, התגאה לפניו במצות, לוגד נאה ספר תורה נאה בקלף נאה בדיו נאה בגבלר אומן, ומערב יום הכפורים הבילוס שם (שם). בימה. כעין מגדל קלר וגבוה (ע"ז סז.).